

U Grčkoj je dan šutnje. Sutra će grci na referendumu "odlučivati" o svojoj sudbini. Premjer uvjerava svoje građane kako valja glasati protiv i tako pokazati „zube“ Bruxellesu, najmoćnijoj birokratskoj skupini, te prisiliti ga na socijalno senzibilniji dogovor, uključivo oprost dijela duga. Građani, svjesni snage kapital odnosa, zabrinuti za možebitne posljedice glasat će za dogovor i tako „oslabiti“ pregovaračku poziciju svoga premijera. Tako, po mome mišljenju, valja interpretirati izjavu Buxellesa da nema rasprave do objave rezultata referenduma. Drugim riječima, Bruxelles želi „skršiti“ vladajuću političku garnituru kako bi uputila jasnu poruku Španjolskoj, Italiji,, nemojmo zaboraviti da se u taj scenarij uklapa i Hrvatska.

Kapital odnos, temeljen na globalnom neoliberalizmu, nema milosti kako prema pojedincima tako i prema zemljama koje nisu u stanju pobijediti u tržišnoj utakmici temeljenu na darvinizmu. Poznati su mnogobrojni slučajevi gdje su se diktatori zaduživali u ime zemlje i tako prikupljena sredstva potom prebacivali na vlastiti račun u Švicarsku ili neke druge porezne i financijske oaze. Kada bi diktatori bili svrgnuti pobijegli bi u inozemstvo i živjeli, malo je reći, ugodnim životom dok je njihov narod opterećen dugovima skapavao od gladi. To nije nikog zabrinjavalo dok su se te i takve zemlje podvrgavale imperijalizmu SSSR-a i SAD-a. Kad se je poslušnost dovela u pitanje nastajale su političke pobune inicirane iz inozemstva. Iran više puta i Irak samo su najpoznatiji primjeri kako se kažnjavaju neposlušni. Danas, kada SAD predstavlja neupitno vodeću političku i vojnu silu, inicirana promjena vlasti u Tunisu, Libiji, Egiptu, Siriji pokazala se je političkim promašajem i imaju znatnih socijalnih i inih problema, gotovo, mogli bi reći, ratno stanje u tim zemljama. Postoje mišljenja da je uklanjanje Gadafija rezultiralo preko Libije egzodusom obespravljenih masa i da toga ne bi bilo, bar ne u tako velikom broju, da je Gadafi na vlasti. Kapital odnos dominirao je nacionalnim politikama, Galbraith, i nacionalne politike bile su tek produžena ruka kapital odnosa u razvijenim zemljama Upravo onako kao je to Marx previdio – izvršni odbor kapital odnosa.

Prognozirajući moguća rješenja grčkog slučaja na fikozofiji kapital odnosa, jasno je da Grčka nema ama baš nikakve šanse da se „izvuče“. Komodor Perry je topovima prisilio Japan da se otvori slobodnom trgovanju što je rezultiralo Meiji revolucijom. Rusija je tek nedavno isplatila obveznice carske Rusije. Ipak, Versailles i nametnute nerazumne reparacije tadašnjoj njemačkoj, Keynes, nikada nisu iplaćene saveznicima iako su Francuska i Velika Britanija svoje dugovanje SAD-u morale podmiriti. Posljedice Prvog svjetskog rata znamo. Nakon njegovog završetka prošlo je tek dvadesetak godina da bi se isti nastavio Drugim svjetskim ratom. Europska unija, temeljena na neoliberalizmu (odnos sjevera i juga Europske unije), dinamizirala je bankarske sutave Njemačke i Francuske koje su plasirale više od 1.000 milijardi kredita zemljama PIGS-a. Kreditni rizik preuzela su zemlje PIGS-a i tako dramatično povećale javni dug. ECB je tako spasila privatnu nerazumnu poslovnu politiku njemačkih i francuskih poslovnih banaka. To je samo dio priče. Drugi dio je da je zaduženje zemalja PIGS-a bilo posljedica deficita na računu platane bilance, posebno vanjskotrgovinske razmjene. O tome sam pisao kada je nastala kriza 2007. godine. Tada sam rekao: svi su umočili prste u pekmez. Zamlje juga

su zloupotrijebile ugled eura (koji je na njega prenijela njemačka marka) nerazumno se zadužujući uz niže kamate, dok su zemlje sjevera, posebno Njemačka, dinamizirale izvoznu orijentaciju u zemlje PIGS-a. Zaključno valja reći kako „odmetnuta“ Grčka narušava pravila igre kapital odnosa i, po mišljenju zagovornika kapital odnosa, mora platiti cijenu. Nema milosti. Točka.

Politički odnosi od samo nekoliko godina značajno su se promijenili. SAD su i dalje vodeća sila. Međutim, fiasko u Siriji, problemi u Ukrajini i temeljem njih otvoreni sukob SAD-a i EU sa Rusijom značajno mjenjaju odnose na političkom planu. Islamska država samo je dodatno ulje na vatru. Kina, uvijek mudra, ostvaruje visoke stope rasta. Embargo koji nameću zapadne zemlje Kina koristi otvarajući rusko tržište svojim izvoznicima. Osim toga, ne valja izgubiti iz vida, jasno ističe kako neće tolerirati od bilo koga, misli se na SAD, bilo kakvu ugrozu. Brzo rastuća vojna snaga i suvremeno opremljena vojska dostatan su argument za tu i takvu politiku. Dakle, SAD bi, usprkos što su vodeća snaga kapital odnosa, željele da eurozona i Grčka pronađu modeus vivendi, tako da se sačuva obraz kapital odnosa, dakle, sjevera na čelu sa Njemačkom. Razlog je tom i takvom stavu što bi, vjerojatno, Rusija mogla uskočiti u pomoć Grčkoj čime bi se otvorili mnogi problemi u europskoj uniji; moguće je zamisliti scenarij otvorenog sukoba na relaciji sjever – jug.

Koja će verzija pobijediti teško je reći. Naprosto, kao što nas povijest uči, političari su se često ponašali kratkoročno i tako marginalizirali dugoročnu stabilnost među zemljama. Velik broj otvorenih lokalnih sukoba, s jedne strane, i, s druge strane, prikriveni sukobi među vojno najmoćnijim zemljama pokazuju da nismo ništa naučili iz krvave povijesti XX. stoljeća.

Objektivno, bez obzira kako će se završiti grčka kriza, grci će platiti veliku cijenu jer su se usudili izazvati kapital odnos. To je istočni grijeh grčke vlade. Odgovor će biti brutalan koji se može isčitati iz izjava čelnika bruxellesove birokracije. Bilo bi bolje kada bi Europska unija proučila pogubne učinke versailskih odluka iz 1918. godine kako se ne bi ponovile greške. Pri tome, ne mislim samo na grčki slučaj već svih manje razvijenih članica Europske unije. Kako danas stoje stvari zaustavit će se širenje Europske unije što valja ocijeniti kao poraz ove i ovakve politike Bruxellesa.